

## **УКРАЇНСЬКА НАУКОВА ФАНТАСТИКА ЯК КЛЮЧ ДО СВІТОГЛЯДНИХ ПОЗИЦІЙ НАЦІЇ**

*У статті розкрито масштабність ідей, вкладених автором у науково-фантастичний роман, а саме: загрози та можливі наслідки від використання атомної енергії й ядерної зброї і критика тоталітаризму як державного устрою та ін. Доведено актуальність роману, який вказує на можливі шляхи розвитку для України та світової громадськості.*

**Ключові слова:** атомна енергія, атомна зброя, демократія, наука, науково-фантастичний роман, нація, раціоналістичний світогляд, світогляд, тоталітаризм.

**Постановка проблеми.** Життя людини як частка планетарного, космічного цілого, унікальне за своїм змістом. Світогляд особистості визначає життєву програму, ідеали і переконання, інтереси і цінності, обумовлює лінію поведінки людини. Стан сучасного українського суспільства гостро вимагає критичного аналізу відсутності виваженої політики держави щодо формування світогляду кожного громадянина та всієї нації.

У сучасній Україні тільки народжується той національний світогляд, про який мріяв і якого не вистачало М. Руденку. Отримавши у 1991 році омріяну незалежність, Україна за двадцять чотири роки не спромоглася оцінити її важливість для власного народу, який сьогодні балансує у стані війни і загрози застосування ядерної зброї. Наукова фантастика М. Руденка дає відповідь на багато питань, які повинна вирішити для себе українська нація.

**Аналіз актуальних досліджень.** Огляд сучасної наукової і спеціальної літератури показав, що постать М. Руденка, його творчий доробок і вплив на сучасний літературний, культурний та політичний процеси не були достатньо вивчені. Дослідженням творчості М. Руденка плідно займалися такі вчені як Г. Віват, І. Власенко, Л. Талалай, В. Шевчук та ін. Ними детально вивчено та проаналізовано основні віхи життєвого шляху М. Руденка, зроблено огляд творчості, зібрані інтерв'ю, проаналізована поезія та художня проза. Однак, науково-фантастична проза М. Руденка не була належно вивчена з точки зору впливу авторських ідей на світоглядні позиції читача.

**Мета статті** – проаналізувати науково-фантастичний роман М. Руденка “Син Сонця – Фаєтон” та довести, що автор порушив низку проблемних питань, які мають прямий вплив на формування світогляду кожного громадянина та нації в цілому. Досягнення мети передбачає вирішення наступних завдань: 1) розкрити авторську позицію щодо використання людством ядерної енергії та зброї; 2) проаналізувати авторське бачення згубності тоталітаризму як державного устрою, що знищує гідність кожного громадянина, нівелює суспільні моральні цінності, згубно впливає на вільний розвиток науки як імперативи виживання людства; 3) вказати на раціоналістичний тип світогляду автора у романі.

**Виклад основного матеріалу.** У своєму творчому доробку письменник має кілька науково-фантастичних творів. До наукової фантастики М. Руденко звернувся не випадково. Шлях до написання фантастичної прози у письменника був довгий: "...Коли переконався, що соцреалізм уже не для мене, взявся писати науково-фантастичний роман про Фаетон – так називали десяту планету люди, котрим було відомо про її загибель. Так я прийшов до фантастики – прийшов вимушено, намагаючись перенести на інші планети події, що відбувалися на Землі, – точніше, в Радянському Союзі. Звичайно, читач розумів, де я побачив тоталітарний режим на чолі з Єдиним Безсмертним. Зрозуміли також у ЦК – невдовзі на мою фантастику накинули зашморг" [3, с. 442].

У передмові до роману "Син Сонця – Фаетон" автор пояснює причину роботи над романом: вибух на Чорнобильській АЕС, який змінив світ. Чорнобильська катастрофа збігається в часі з початком перебудови та розпадом тоталітарного радянського режиму і нав'язаних мистецтву канонів, за боротьбу з якими письменник пережив суд, табори, конфіскацію майна. Тому стає зрозумілою потреба автора ще раз вказати на згубність тоталітаризму та загрозу, що містить у собі атом, силу якого людство ще не навчилося надійно контролювати, і свідченням цьому є аварія на Чорнобильській АЕС (1986 р., Україна) та Фокусімі-1 (2011 р., Японія).

Вибух на Чорнобильській АЕС засвідчив появу нового світу, такого, що перебуває під тиском бурхливого розвитку ядерних та інших новітніх технологій, характеризується маніпуляціями вчених із генами живих істот та флори. За твердженням Т. Гундорової, "фактично Чорнобиль відкрив Україну Заходіві, й Захід відкрився Україні, оскільки заговорив про те, що в ній відбулося і пов'язало єдиним страхом всю Європу"[1, с. 8].

Автор прагне донести до читача, що накопичення ядерної енергії та зброї несе Землі небезпеку. Він закликає людство до виваженого, зрілого використання атомної енергії, щоб унеможливити можливі руйнівні наслідки від її використання. Фаетон загинув у результаті ядерного вибуху. Окрім перестороги від фаетонців, земляни отримали також інформацію від населення з планети Деми, яке також попереджає людство про небезпеку атомної війни та її згубних наслідків: "Люди, люди, люди! Слухайте і дивіться! Нещодавно ми одержали передачу з галактики, яка припинила своє існування тоді, коли ще не було нашої планети. Ця галактика міститься так далеко, що її передача дійшла через десятки інших галактик. Шлях цієї передачі нескінченний, як нескінченний Всесвіт. Її призначення – вберегти планети, системи планет і цілі галактики від страшних космічних трагедій, які час від часу повторюються... На цій планеті сталася атомна війна, яка винищила все органічне життя. Почався розвиток і самовдосконалення автоматів, керованих штучним мозком" [4, с. 180].

Тема загрози, яку несе в собі використання ядерної енергії, червоною ниткою проходить через весь сюжет роману. Письменник застерігає, що навіть більш розвинуті цивілізації, ніж земна, не можуть керувати тією силою, що йде від радіоактивного розпаду атомів. Серед усіх катастроф і

трагедій, що відбулися на Землі, чорнобильська катастрофа має найбільш руйнівні наслідки для екології, соціальної сфери, економіки, психічного та фізичного здоров'я населення не тільки українського Полісся, а й усієї планети. Якщо людство до збройних конфліктів залучить ядерну зброю, то в такій війні переможця не буде. Земляни можуть власними руками знищити свою планету та всю галактику.

Герой роману Микола, будучи інженером за фахом, знайшов у проекті Чорнобильської електростанції суттєві прорахунки, за що потрапив до слідчого ізолятора КДБ: “Як він радів, коли його призначили на будівництво атомної електростанції! Креслення вивчив так, що вони стояли перед його внутрішнім зором, мов на екрані. Якось він зосередив свою увагу на деталі, що викликала підозру в її надійності. А потім далі, глибше. З цього й почалося... На четвертий день щойно пофарбований “воронок” привіз Миколу до слідчого” [4, с. 26]. Застереження Миколи про те, що чорнобильська катастрофа запрограмована ще в будівельному проекті, не вийшло за межі камери, де його утримували.

Письменник звинувачує тоталітарний СРСР у страшній катастрофі: “Але не може бути, щоб стільки вчених не помітили жахливої небезпеки. Чорнобиль так близько до Києва!” [4, с. 140]. Це вже сьогодні є дані про недоліки у будівництві п'ятого енергоблоку, озвучені міжконтинентальні масштаби трагедії [2]. У радянські часи голос Миколи не був почутий, бо СРСР працював на формуванням потужного науково-промислового ядерного комплексу. На Землі, як і на Фаєтоні, стався ядерний вибух, спровокований недбалістю тоталітарного режиму. Однак наша планета, на відміну від Фаєтону, має шанс вижити у Космосі: “Ось ти, блакитна небого, отримала в дарунок від Зоряного Батька полум'яну колісницю, якою колись пишався твій старший брат Фаєтон. Чи зумієш ти їздити на ній? Думай, думай, Земле! Тобі на роздуми лишилося так мало обертів довкола Батька” [4, с. 238].

Спустошувальній силі атому автор протиставляє силу краси та багатства органічного світу. Диктатору Безсмертному було байдуже до екологічних проблем планети, бо він жив у окремо створених умовах. Держава не брала на себе відповідальність за збереження навколишнього середовища, доцільне й економне використання ресурсів, екологічну освіту й навчання молоді, тому фаєтонці не змогли зберегти природне середовище своєї планети. Занадто пізно вони зрозуміли, що є невід'ємною часткою живої планети: “Микола із своєї барвистої схованки, вдивляючись в обличчя людей, що вперше в життя побачили, якою красою була колись оповита їхня планета, і можливо, саме ота краса почала тоді формування людської душі, змушувала руку людини відтворювати на скелі те, що побачило око й запам'ятав мозок. Та краса народжувала в людях почуття, які, дедалі розвиваючись, створили багату гаму емоцій, найтонших нюансів, трепетну райдугу духовних барв, що сьогодні стали мірилом людського розвитку” [4, с. 128]. Людство перебуває у постійному нерозривному взаємозв'язку із оточуючим природним середовищем. Тотальне винищення флори і фауни, злочинне використання ресурсів планети можуть призвести до неможливості існування людства.

Науково-фантастичний роман “Син Сонця – Фаетон” є літературним підтвердженням того, як тоталітарне минуле нашого народу докорінно змінювало суспільство, ділячи його на два класи: тих, хто сидів, та тих, хто через власну громадянську позицію може сісти: “Кого я караю, той не має права жити в пам’яті непокараних. Він так це сказав, ніби людство ділиться лише на два табори – покараних і непокараних. Поміж ними немає нічного живого, бо той, хто непокараний сьогодні, буде покараний завтра” [4, с. 98]. Це примушувало людей відхрещуватися від своїх близьких, родичів, товаришів, що ще більше зміцнювало владу безсмертних, єдиних, батьків та вождів народів. Це одна із найзгубніших характеристик недемократичного державного устрою.

Життя фаетонців – відображення життя громадян тоталітарного СРСР: “Хіба вона винна, що все оте було культівське?.. Я почала плутати, що діється на землі, що – на Фаетоні...” [4, с. 140].

Історія незалежної України пам’ятає, у якому страху жило населення колишніх радянських республік: “Істина, яку Микола знав раніше, постала перед ним в образах живих людей, відчутна, зрима. Немає суспільства, де б усі люди були боягузи, але є суспільства, громадяни яких бояться висловити уголос те, про що потай думають. Кожен окремо щохвилини готовий віддати життя за правду, а всі разом терплять глум і тортури, тупо, безголосно мовчать... / За таких умов диктатором може стати навіть товстобокий дагу, якщо жерці проголосять його богом. І хай навіть кожна окрема людина знає, що дагу – не бог, та коли в безлічі думок не склалася єдина думка, що стала думкою цілого суспільства, дагу все одно лишатиметься богом, йому приносять в жертву дітей і матерів, перед ним схилитимуться голови цілого народу.../ І якщо в суспільстві панує думка однієї особи, а всі інші думки хаотично блукають у невідомості, роз’єднані, розвіяні вітром і забуті, – горе такому суспільству!..” [4, с. 132].

Герої роману живуть під одноосібною владою Бога-Отця. На початку свого правління він, використовуючи власний та народний розум, створив умови, необхідні для комфортного життя людей на відносно прохолодній планеті. А згодом перетворився на ідола, в якого беззаперечно мусили вірити всі мешканці Фаетона. Ставши безсмертними, Бог-Отець та його син керували життям на планеті.

Якщо людині дати безроздільну владу, то з часом вона стає непідконтрольною і може приймати рішення, які будуть згубними для населення планети: “Бажання володарювати над іншими є суттєвою рисою розумних істот у час формування і визрівання розуму. Деякий час ця якість має прогресивне значення, вона є певним каталізатором розвитку. Та згодом вона переростає у свою протилежність, і суспільство, яке своєчасно цього не помітило, або ж не знайшло в собі сили подолати, відкинути цю якість, неминуче прямує до своєї загибелі” [4, с. 53]. Цю небезпеку відчув син Бога-Отця. На одній із вранішніх молитов він зробив заяву: “Люди планети! Бог-Отець задумав проти вас страшний злочин. Заберіть у нього владу від керівного пульта Великого Сонячного Кільця! Ніколи не довіряйте цю владу

одній людині, яка б вона не була – смертна чи безсмертна. Обирайте з-поміж себе найчесніших людей, поставте роботу Сонячного Кільця під контроль народу. Народ, який звівся на волю Всевишнього, втрачає власну волю і впадає у розумову летаргію. З ним можна робити, що завгодно: вбивати найкращих синів, кувати їх у кайдани, позбавити права мислити...” [4, с. 44].

У образі Бога-Отця легко впізнається “батько народів” Й. Сталін та його апарат, а в подальшому – влада Генсека КПРС. Промова сина Безсмертного – реалії українського народу, сини якого були замордовані у концтаборах лише за те, що мали громадянську позицію, відмінну від офіційно дозволеної. Ще не скоро людство довідається про чисельність жертв культу особистості.

Події роману доводять, що Безсмертний без його оточення нічого не вартий. Саме воно є провідником і виконавцем волі Єдиного, втілює задуми диктатора, що в свою чергу, забезпечує самому оточенню умовно непогане, безбідне життя. Таким чином, найголовнішим мотиватором рабської поведінки близького до диктатора кола людей є реалізація власних потреб та інтересів.

У романі постає питання, чи взагалі можливо створити державний устрій без “Безсмертного”: “А ти гадаєш, вони (земляни) колись не створять собі отакого Безсмертного? Ще й, може, на кожному материку виникне свій... Оті “верховні” та “єдині” і почнуть між собою боротьбу за те, кого вважати справжнім єдиним... Це і є те зміїне яйце, про яке я кажу... Ота каламуть інколи перемагає навіть розум генія. Геній перестає бути генієм у ту мить, коли зажадає, щоб інші люди вбачали в ньому бога. Але, на жаль, ми цього не помічаємо. А коли й помічаємо, то чомусь легко погоджуємося, що він має на це право... І схилиємо перед ним коліна...” [4, с. 94].

Недосконалість авторитарного та тоталітарного державних устроїв може мати згубні наслідки для всієї планети: “На одному полюсі – владолюбство, на другому – волелюбство... Ці два полюси роздирають планету. Це може скінчитися страшною катастрофою – вони роздеруть її на шматки!” [4, с. 94].

Населенню Землі необхідно зробити правильний вибір, щоб не повторити участі планети Фаетон. Прагнення мати лідера, який візьме всю відповідальність на себе, бажання створити нового талановитого і доброго бога в особі Чаміно, який наполегливо вів боротьбу з Безсмертним, було відкинуто жителями Фаетону: “Ело! – сказала Лоча. – Якби Чаміно про це дізнався, він був би дуже засмучений. Він хоче, щоб Фаетон мав одного бога – Свободу!” [4, с. 123].

Герої роману “Син Сонця – Фаетон”, пройшовши через безліч страждань та поневірянь, зрозуміли, що найкращий бог – це влада громади, головним призначенням якої є створення умов розвитку людей, для яких бути разом, бути почутими, успішними є найбільшим щастям. Тиранії та тоталітаризму письменник протиставляє інший вид влади, що дає розвиток і свободу народу: “Та є інша влада, що не загине ніколи, доки живуть люди на світі. ...То влада творчої думки, влада діяльного людинолюбного розуму. І якщо в чесному поєдинку думок ти здобудеш перемогу, інші визнають владу твоєї думки. ...І коли наступного разу ти відчуєш, що думка твоя вже не годиться

для почесного двобою, бо з'явилася інша, значно сильніша, – не чини їй опору, зумій поступитися власним самолюбством, бо інакше ніхто й ніколи не захоче тебе слухати” [4, с. 125].

Усвідомлення сенсу життя героями роману передбачає вільний вибір індивіда. Його необхідною умовою є свобода, яка розуміється як “людська форма самодетермінації (самообумовленості) буття” [5, с. 359]. Автор прагне сформувати в читача прагнення такої форми свободи, де доцільність сенсу життя виявлятиметься у особистій позиції кожного громадянина, яка ґрунтується на всезагальному суспільному визнанні, всезагальній об'єктивній істинності та соціальній значимості. Сенс життя громадян, за М. Руденком, не узгоджується з егоїзмом, індивідуалізмом, із відстороненням себе від обов'язків щодо громади, держави, планети. Він полягає в тому, щоб забезпечити прогрес навколишньому світу та власній особистості.

У романі автор схиляється до раціоналістичного світогляду як світорозуміння, ним визнається всевладдя розуму. Розум як найвища форма існування приймає найвірніші рішення. Він існує у всьому Всесвіті, і може виправляти помилки людей на всіх заселених планетах.

Центральний Мозок планетної системи із сузір'я Са показав землянам, чим може закінчитися надмірне захоплення новітніми технологіями: “Автомати народжували нові автомати. Швидкість цього процесу така шалена, що незабаром у нашій планетній системі вичерпалися усі можливі матеріали. ...Зваживши всі можливі варіанти, я, Центральний Мозок планетної системи із сузір'я Са, прийшов до висновку, що найбільш доцільним є повернення у лоно праматерії. Це дасть можливість сусіднім галактикам розвивати розумне життя із форм органічного світу. Бо тоді, коли зникає органічний світ, саморозвиток автоматів стає безглуздом” [4, с. 181].

Накопичення чеснот для мешканців Фаєтону – це найбільше свято. До загальновідомих чеснот автор додає розумову зрілість кожного громадянина, яка наповнює сукупний Розум планети: “Для кожного громадянина Материка Свободи той день, коли Пантеон приймає його розум у своє середовище – найбільше щастя в житті, Свято Зрілості” [4, с. 177]. Саме спільний Розум допоможе людству подолати тоталітаризм: “...Розум суспільства майже завжди знаходить у собі сили, щоб подолати патологічні нахили окремих істот” [4, с. 182].

Такий Колективний Розум може убезпечити людство від тоталітаризму, ядерної війни чи знищення всієї цивілізації на Землі. Саме Розум планети, який керується істинною Правдою, вплине на майбутнє людства Землі: “Ти уявляєш, Рагуши, якою прекрасною стане доля окремої людини?.. А поки це станеться, люди перегризатимуть одне одному горлянки за право називатися богами... За владу над іншими людьми... Це дитяча хвороба людства. Перехідний період... Зрілий Розум не потребує ніяких богів!” [4, с. 95].

І далі, підсилюючи значимість самостійного вільного мислення кожного громадянина держави, особливо де довгий час панувала тоталітарна влада, письменник зазначає: “Відважний розум розлуцує усі без винятку істини,

ніби горіхи, щоб заглянути, яким зерном вони наповнені – живим, здатним до проростання, чи немічним, кволим, змертвілим...” [4, с. 142].

Вільний зрілий Розум прагне науки, бо вона є синтезом людських знань, сприяє формуванню цілісної картини світу. Великі відкриття в конкретних наукових галузях сприяли розвитку всієї людської цивілізації. Роман є літературним свідченням того, як нищівно тоталітарний устрій впливає на позицію вченого, змінює його ставлення до необхідності розвитку тієї чи іншої галузі науки або примушує мовчати про свої наукові відкриття чи досягнення.

Вчений-дослідник Шако відкрив, що Юпітер – жива планета, але мовчав про результати дослідження лише тому, що це суперечило твердженню Безсмертного, який вважав Юпітер мертвою планетою. Ечука, друг Шако і вчений, навчає сина: “Кожне наукове відкриття пов’язане з радістю, але не тоді, коли у державі панує чиясь одна думка. Безсмертний твердив, що Юпітер мертвий. Шако повинен був мовчати про своє відкриття. Він не ховав його тільки від мене” [4, с. 106].

Історія наукових досліджень, що проводилися в СРСР, пам’ятає здобутки вчених у галузі кібернетики та генетики. У тоталітарному СРСР могли знищити вчених світового рівня, щоб догодити офіційній науковій ідеології. Так, у 1948 році в СРСР було розгорнуто боротьбу проти генетики, яку було проголошено “буржуазною псевдонаукою”. Відомих у всьому науковому світі вчених примушували зрікатися своїх поглядів і переконань, засуджувати власні “помилки і прорахунки”, відмежовуватися від “ворожої” зарубіжної науки. М. І. Вавілов, який відкрив напрям удосконалення селекційної роботи для дослідників усього світу, був знищений в берієвських застінках. І таких прикладів боротьби тоталітарної влади із неугодами вченими чимало. Письменник продемонстрував згубний вплив тоталітарної влади на наукові відкриття вчених, що своєю працею прагнули поглибити, розширити людські знання, працювали над формуванням єдиної багатогранної наукової картини світу.

Думка письменника тотожна із твердженням сучасних українських вчених: “Ігнорування наукового світорозуміння може призвести до небезпечних соціальних наслідків, особливо коли паранаука вступає в союз із політичною владою. Це не тільки релігійний фанатизм, фундаменталізм та інквізиція, але й распутінщина, лисенковщина, гоніння на генетику та кібернетику, соціал-дарвінізм тощо. Тому байдужість до зусиль науки є виявом власної моральної убогості” [5, с. 24].

Великого значення письменник надає національно-патріотичному вихованню українського суспільства. Розвиток народу бачиться у єднанні, у формуванні напряму розвитку не за чиєюсь вказівкою, а на підставі спільно визначеного майбутнього. Для цього суспільство повинно перебувати в душі національної патріотичної єдності, гуртуватися навколо національної ідеї – бути Україні самостійній, соборній, унітарній та незалежній. Герої роману знають, чому не можна просити допомоги із-зовні у населення планети Юпітер: “То зовсім інша форма життя, крім того, існує закон Всесвіту: якщо

розум на планеті вже сформувався – він повинен виборювати для себе свободу самостійно. Свобода, яка приходить ззовні, згодом стає новою формою рабства...” [4, с. 122].

Виховувати вільних громадян, які прагнуть до розуміння Всесвіту, а через розуміння – до збереження, потрібно з дитинства: “Людський мозок влаштований так, що у вірі своїй він покладається на звичну з дитинства наочність. Треба з дитинства прищеплювати йому сумнів у всеосяжності отієї наочності, треба щодня казати, що наше бачення світу засноване на властивостях видимого світла, що це всього тільки одна сьома світу – тільки один його вимір! – а шість вимірів лишаються поза відчуттями, поза нашим баченням, – і лише тоді можна досягнути якогось успіху...” [4, с. 104].

**Висновки.** Зі змінами, які, на жаль, дуже повільно проходять в Україні, суспільство тільки зараз починає усвідомлювати значущість М. Д. Руденка як громадянина і митця, унікальність його письменницьких і філософських уроків, масштабність його думок. Вся творчість М. Руденка, незалежно від родів та жанрів, пронизана ідеєю вільної соборної та щасливої України.

Дана розвідка дозволила довести, що науково-фантастичний роман М. Руденка “Син Сонця – Фаетон” розкриває особливості світогляду української нації, відображає процеси, що проходили і були актуальні в суспільному житті українського народу. Науко-фантастичний роман демонструє риси національного характеру: антропоцентризм, екзистенційність, толерантність, терпимість, діалогічність. Автор також наголошує, що світогляд як світорозуміння в еру бурхливого розвитку науки повинен бути раціоналістичним.

“Син Сонця – Фаетон” – це роман-повчання, роман-застереження. Жанр наукової фантастики дав авторові можливість спроектувати і продемонструвати читачеві приховані загрози, що закладені у використанні атомної енергії та новітніх технологій, вказати на можливі шляхи державного розвитку, наголосити, що від кожного громадянина залежить подальша доля всієї держави та планети, і українці повинні навчитися брати на себе відповідальність за подальший історичний розвиток української нації.

#### *Література*

1. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн / Т. Гундорова. – К. : Критика, 2005. – 263 с.
  2. Гусев О. П. 25 років віч-на-віч з “Чорнобилем” / О. П. Гусев. – К. : Золоті ворота, 2011. – 624 с.
  3. Руденко М. Найбільше диво – життя. Спогади / М. Руденко. – К. : КЛІО, 2013. – 696 с.
  4. Руденко М. Син Сонця – Фаетон / М. Руденко. – К. : Ярославів Вал, 2009. – 240 с.
  5. Кремень В. Г. Філософія : Логос, Софія, Розум : [підручн. для студ. вищ. навч. закл.] / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К. : Книга, 2006. – 432 с.
- Отримано 10.04.2015

#### *Summary*

***Logvynenko Julia, Mazurenko Volodymir. Ukrainian science fiction as a key to worldview nation.***

*In the article it is revealed the immensity of ideas that included by the author in the science fiction novel: threats and the possible consequences of the use of nuclear energy and nuclear weapons and criticism of the totalitarian state system. It is proved the relevance of*



*the novel, which points to a possible way forward for Ukraine and the international community.*

**Keywords:** *anthropocentrism, nuclear energy, nuclear weapons, democracies, science, science fiction novel, nation, rationalistic ideology, ideology, totalitarianism.*